Trung Bắc Tân Văn

DEPOT LEGAL INDOCHINE No 836

中北新聞

MỖI NGÀY RA MỘT SỐ

HANOI	Một tờ (số mới)	Hàng tuần (Báo và 1 số Kỷ-yếu)	Hàng tháng (Báo và 2 số Kỷ-yếu)	Hàng 3 tháng (Báo và 3 số Kỷ-yếu)	Nam-kỳ và Trung-kỳ (Báo và 3 số Kỷ-yếu)	Ngoại-quốc
Một năm. .	6 $ 00	6 $ 90	6 $ 80	6 $ 30	6 $ 60	9 $ 00
Các tỉnh và						
Các công-sở	»	8 . 00	8 . 00	8 . 00	9 . 00	»
Sáu tháng. .	3 . 00	3 . 50	3 . 20	3 . 20	3 . 30	4 . 50
Ba tháng. .	1 . 50	1 . 75	1 . 60	1 . 60	1 . 65	2 . 25
Một tháng. .	0 . 50	0 . 60	0 . 55	0 . 55	0 . 60	0 . 75

Les abonnements partent du 1er et du 16 de chaque mois

Toutes les lettres destinées à la rédaction doivent être adressées au directeur 61-63, Rue du Coton, Hanoi

Fondateur : F. H. SCHNEIDER
Directeur : NGUYỄN-VĂN-VINH
Rédacteur en chef : PHAM-HUY-LUC
Administrateur gérant : NGUYỄN-VĂN-LUẬN

Adresse télégraphique : TRUNG-BẮC TÂN-VĂN HANOI
Téléphone n° 180

ANNONCES

Décomptées à raison de 8 lignes au centimètre de hauteur, sur 0 = 065 de large.

4e page
Une seule insertion. . . . . 0 $ 30 le c/m
Par contrat annuel
Par centimètre et par insertion. . . . . 0 $ 18 le c/m
Réclame dans la 2e page. . . . 2 $ la ligne
Annonces judiciaires et légales. 1 $ 50 le c/m
On traite à forfait pour les contrats importants.

Chơi xuân kẻo hết xuân đi!...

Chơi xuân kẻo hết xuân đi, cái già sồng-sộc nó thì theo sau! Vậy thì đương lúc trời xuân êm-ái, ngày xuân thong thả này ta nên chơi xuân thế nào? Hay là cứ quanh quẩn bài là đỏ chăng? Hay là nhảy chửa nhảy đến chăng? Hay là mặc mai đi xem các nơi vào đám mở hội chăng? Nếu chơi xuân như thế, thì khác nào những kẻ chơi bời đa-đoan, mượn cảnh ở đời, làm nơi hành-lạc, ham-mê say-đắm, pha-phí tháng ngày; trong bụng lúc nào cũng ngơm-ngớp, no khi kia no... cầm như sống một ngày chơi một ngày; chơi một ngày lãi một ngày; kẻo nữa ba vạn sáu ngàn ngày là mấy chốc, xuân như quả khách đợi cùng ai? Đến lúc muốn ở không xong, muốn đi không thoát; khiến cho tiếc phải nhà, tham phải buông: hãy giờ còn nói gì nữa! Hóa cho nên chỉ tích chơi bời về bề vật-chất, để hưởng lấy khoái lạc về phần xác thịt mà thôi! Chứ có nghĩ đâu rằng: sự chơi bời có bạc,hại-chăng những hại của! và lại hại người! đã đành rằng đem đồng tiền huyết-hãn mua vui trong cuộc đen đỏ đỏ đen, mà thật là chỉ đường trở rẻo cho người nhà con trẻ tụm năm tụm bảy, cũng có cũng bạc! Khách tu-my mà như thế, thật là mang tiếng với xã-hội với nhân-quần! Bạn quần-thoa mà như thế thì còn gì là tinh-thần khuê-các, hình-thức nữ-trang! Sự chơi chửa nhảy đến, trước là lễ thần lễ phật, sau là duyệt-lịch phong-cảnh, ngoạn-thưởng danh-thắng; chứ mình cứ phải kèn thổi khắn phật; để được sự yên-cầu! Thần phật có bị là bạc lẫn vàng mà giáng cho phúc-lộc! Con những tệ tục: khăn chẽn áo ngự, bóng cận đồng cô; chuốt lục tô bằng, tiền hoa đốt là: trước cửa thanh hư bày trò bỉ-tập! trên đàn trai-khiết làm chốn bộc-mạch! thật là làm cho lễ nghĩa suy-đồi, phong-hóa đổ-nát, chẳng cũng được tội với Thần-Thánh với tôn-giáo lắm ru! Lại nghe nói dân kia vào đám, dân này mở hội, gần xa nô nức sắm sửa bộ hành, song xem chủ-nghĩa hãy ra có hai nguyên-nhân: một là cầu thần giáng phúc, hai là tạ sự mua vui. Sao mà qui-hóa sao cái tư tưởng của bọn người xưng xuất! Giá thử trần-tình những khoản tiền ấy làm sự công lợi trong làng: đựng học-đường, mở công xưởng, lập thương trường, mua điện khí, v.v. chẳng thần thánh chẳng lấy lòng mừng cho, phỏ hộ cho; có lẽ nào thần thánh bắt dân mỗ hội rồi thì giáng-phúc cho chăng? Về lại, trước khi vào đám: tiền pha tốn kém, đóng góp nặng nề; vất vả quanh năm, linh đình một lúc! Sau khi đã đám, nào từ xâm tranh-đành nào đơn kêu hà lạm,dân nào dân nấy, lục đục ít lâu. Thế có phải cầu phúc hóa cầu tội; mua vui hóa mua phiền? Những cách chơi xuân như thế, sao gọi là biết cách chơi xuân!

Vẫn đành rằng người ta đã đem thân gánh việc đời, nghỉ cảnh phù-sinh, suốt đời lao-lực cũng phải có thì giờ tiêu khiển,chơi bời thư-sướng, để hưởng lấy những cảnh qui-hóa của thiên-chiên. Song lại nghĩ: người ta từ lúc ee oe lọt lòng mẹ đẻ cho tới khi tóc bạc răng long; nửa phần về trước, thuộc về thời kỳ miệng còn hơi sữa, cũng chưa gọi là đến xuân; nửa phần về sau, thuộc về thời-kỳ lay vin con gậy, lại đã là qua xuân; có chăng trong khoảng hai mươi trở đi, bốn mươi sắp lại, thật là thời-độ xuân xanh đáng yêu đáng qui như trời xuân êm-ái, như cảnh xuân phẳng-lặng, như bóng xuân phớt-phỏ, như cỏ hết xuân mơn-mởn vậy. Bởi người được mấy lần xuân! chơi xuân sao khỏi phụ xuân mới là! chơi làm sao? nghĩ làm sao? liệu làm sao? để khỏi phụ với tấc bóng thiên-quang qui hóa! Kẻo nữa như hoa xuân kia! hèm-tiếc rồi mãn-khai, mãn khai rồi tạ-tạ! sau khi sắc nhạt hương phai, cảnh tàn nhị rữa, cũng nên kết quả ít nhiều, gọi là có thu công-hiệu. Vậy thì những khách xuân xanh trong xã-hội ta ngày nay!

Những nhà văn-học ta nên nghĩ rằng: đương lúc xuân xanh này,tuổi giàn sức mạnh,ta phải chăm việc bút nghiên, ra công đèn sách, sao cho trí-thức tăng-tiến? sao cho học-vấn cao-minh yếm-bác bằng người các nước văn-minh? Nếu ta cứ quyến-luyến lưu-liên về sự chơi bời, không chịu ra công đào-luyện, bắt nức tri-khu, nhỡ mai mỗi tuổi một đuổi xuân đi, ngày xuân đã để mấy khi tính có! cái gì kia nó sẽ làm cho kém cỏi cái sức tiến-thủ, tiêu-tán cái lòng hy-vọng của mình đấy. Thế là không những tự mình bỏ qua xuân xanh một đời, thân-thể không có sự-nghiệp gì, xã-hội không có bổ-ích gì! mà thật là có-phụ cái lấm lòng của người trên khai-hóa dạy dỗ!

Những bậc thanh-niên ta hãy nghĩ rằng: đương lúc khí xuân hòa thuận thế này, mưa xuân mát-mẻ đêm-thâu-thê-nga, ta phải lo-liệu bắt tay làm mùa. Ruộng nương cày bừa làm sao? lúa-má cấy cắy làm sao? Bờ làm ruộng nên cải-lương làm sao? Những phương-pháp mới trong khoa-học nông-phố ta nên thực-hành làm sao? Ta hãy nên nếp những sự chơi bời ra công cổ sức, làm cho hết địa-lợi, mở cho rộng tài-nguyên; chẳng may nỗi xuân qua thu lại, ta sẽ được hưởng cái kết-quả sau này là một cái hạnh-phúc công-cộng có ích-lợi cho xã-hội, có quan-hệ đến nhân-quần.

Những nhà công nghệ, những nhà thương-mại ta nên nghĩ rằng: phàm công việc gì kế-cấp gì trong một năm cũng bắt đầu từ xuân cả. Ta nên soi gương tốt của người Âu-Mỹ, vận-dụng hết cái khu trí-lự của ta, chấn-hưng việc công-nghệ thế nào? khuếch-trương nghề thương-mại thế nào? sao cho đường thực-nghiệp được mở-mang? sao cho nền kinh-tế của nước nhà được phát-đạt thịnh-vượng? Ta phải tới-dụng cái thì-giờ ngày xuân này, sinh mưu lập kế, thương công tính lợi, chế-tạo những đồ tinh-xảo, sửa sang những nghề mỹ-thuật, để cho quốc-dân ta lại tiêu-thụ nội-hóa của ta, ta lại nên lưu-tâm về việc buôn bán, theo tình-thức văn-minh mà lấy lẫn-thực làm đầu; như thế mới có thể mong tranh-sạnh quyền lợi với người ngoài được.

Nói vắn lại, trong một nước có bốn nghề là sĩ, nông, công, cổ; trong một năm có bốn mùa là xuân, hạ, thu, đông. Đường văn-học phát đạt, đó là trong nước tiến-bộ về đường tinh-thần; đường thực-nghiệp phát-đạt, đó là trong nước tiến-bộ về đường vật-chất. Song hai đằng ấy ở trong nước ta nay, còn phải đương theo thứ-tiết mà tiến dần dần. Khác nào như một thứ cây đương nảy hoa ra quả ở lúc mùa xuân nay; tới sang mùa hạ thì sẽ phồng phát to lớn; đến mùa thu đông, là mùa ta sẽ được hưởng cái kết-quả ngon ngọt về đằng vật-chất, về đằng tinh thần. Bấy giờ thật là lúc ta đã được hạt giống văn-minh,cần Đại-pháp có công gieo ở đất này, mà là lúc ta được ứa nhau lên cười mừa ở trên xuân-đài vậy.

Ôi! Mát mẻ thay gió xuân! Đầm-thắm thay mưa xuân! vườn xuân bát ngát, hoa nở quanh mình; tơ liễu lơ thơ, tiếng oanh họa nói; bao nhiêu những cảnh xuân, tốt đẹp trong vườn

Âu-châu điện-tín

HAVAS

Paris, ngày 16 Mars 1923

Việc Đông-âu

Tin Londres — Ngày thứ ba này, Đồng minh sẽ xét những điều khoản phản-đối ghi của nước Thổ-nhĩ-kỳ

Việc nước Hoa-kỳ

Tin New York — Một cái nhà phúc-đường bị cháy. Hãy người bị hại.

Tân đảm

Tin Singapore. — Chiếc tàu nước Anh tên là Ranée đụng vào một chiếc tàu khác bị đắm. 31 người bị hại.

Tin Bruxelles. — Một chiếc tàu chở than của nước Anh tên là Mercvill bị đắm. 2 người bị hại.

Paris, ngày 17 Mars 1923

Tại Nguyên-lão nghị-viện

Ngày hôm nay nghị-viện đã ưng chuẩn bản dự-thảo luật-pháp về việc tuyển binh.

Việc nước Ai-cập

Tin Memphis — Ở Memphis có gió bão dữ dội, 16 người bị hại, nhiều nhà bị đổ.

Paris ngày 18 Mars 1923,

Việc trù binh tại nước Đức

Tại Essen một người lính Pháp làm việc ở nhà ga bị người Đức bắn chết. Linh gi-nan đã đến, bắt được [illegible] và đưa quan binh Đức bắt giam.

VÔ-TUYẾN-ĐIỆN

Bordeaux, ngày 17 Mars 1923

Việc nước Đức

Chánh-phủ nước Đức hạ-lệnh cấm người Đức không được nộp thuế thương-chính cùng các thuế khác cho các quan chức trú-binh, và cấm dùng giấy phép của Đồng-minh mà mua hàng hoặc giao hàng.

Các quan chức Đồng-minh cho phép các nhà buôn ngoại-quốc thế châu cho những nhà buôn Đức mà thực hành các bản hợp-đồng hiện nay người Đức không thực-hành được.

Người Đức hãy hoạt cơ-khí hồa xa và điện-báo trong miền Trèves. Ở Friemersheim, vì người Đức hãy hoại máy ghi trên đường hỏa xa nên một chuyến xe quân lính và một chuyến xe cơ khí đâm vào nhau. Một người lính chết và nhiều người bị thương.

Linh quân-cảnh nước Anh có bắt được ở Cologne một số quả nổ dùng để phá đường hỏa xa ở hại Rhénanie.

Những người phá đường điện-báo bị kết án khổ sai chung thân.

Than chở về Pháp vẫn được như thường.

Bordeaux, ngày 18 Mars 1923

Việc nước Đức

Các báo bình phẩm đến việc buôn-bán trong hại Rhénanie và hại sông Rhur, có nói một sự ngăn trở đều ở người Đức mà ra cả. Viên tỷ-viện của chánh-phủ Đức coi về việc lấy than có cấm đàng đường hỏa-xa, càng các tàu thủy để chở than. Đường điện-thoại, và đường điện-báo cũng bị cấm không được dùng. Chánh-phủ Berlin hạ lệnh cho các nhà máy phải đóng cửa không được làm việc. Chánh-phủ Đức lại chế-hạn không cho phép xuất cảng nữa. Vậy nên người ngoại-quốc trong hại sông Rhur có gặp những điều ngăn trở, thì chỉ nên trách chánh-phủ nước Đức, chớ nên trách nước Pháp, và nước Bỉ.

Ở Berlin có tin nói rằng đảng Đại-đồng có quẩy-nhiễu ở Zittau (Saxe). Bọn đình-công khởi loạn.

Hồng-lạc này đường có ý thác giục những khách xuân-xanh làm thế nào cho khỏi phụ với chúa xuân đấy! Ai ơi! Chơi xuân kẻo hết xuân đi! cái già sồng sộc nó thì theo sau!!

H. T. H.

Trong khi nghị việu nước Đức bàn về thuế than, một ông thứ-dân nghị viên có nói về việc hoãn thu tiền thuế than, chánh-phủ rộng rãi thái quá làm cho các nhà kỹ-nghệ nước Đức được 200 nghìn triệu.

Ngày 15 Mars, Đồng-minh thương hội-đồng trong các xứ về hại Rhénanie có nghị-định rằng bao nhiêu những sắc-vật của Đồng-minh liệt-quốc đặt cùng chánh-phủ Đức trước đây đều bị tịch biên để chi vào các khoản bồi thường bằng sản-vật. Bản nghị-định ấy thi-hành ngay. Hội đồng lại nghị-định tịch-biên các cơ-khí, cùng sản-vật của chánh-phủ nước Đức trong các địa-hạt trú-binh, để chi vào khoản bồi thường bằng sản-vật. Hội-đồng lại nghị-định tịch-biên các cổ-tiền thuế của chánh-phủ Đức thu được về rượu nồng.

Linh Đồng-minh có bắt được những người hay hoại giấy điện-báo của nhà binh tại Dusseldorf. Cứ như các giấy má bắt được, thì việc hãy-hoại là do sở điện-báo điện-thoại nước Đức mà ra.

Cái nhà dân sinh của vua Napoléon ter

Hoàng-thân Napoléon có tặng nhà nước cái nhà dân-sinh của vua Napoléon ler ở Ajaccio.

Nhật-bản đối với Đại pháp

Chiếc tàu Pháp được phái-bộ kinh-tế đến Nhật để tới Yokohama, Chánh-nghênh. Nhiều vị trong hoàng tộc có đến thăm các tàu chiến của nước Pháp. Chaan phủ Nhật-bản có ban nội-tịch cho các vị thượng quan nước Pháp.

Việc nước Bỉ

Hội liên-hiệp các hội quân ở Bruxelles nghênh-tiếp bội-đồng khảo cứu cảm quận Alsace một cách rất thân-ái.

M. Landrheere, hội-trưởng hội bảo quản nước Bỉ có đọc diễn-văn nhắc lại những nỗi khổ-thống của người Alsace và người Bỉ trong khi nước Đức cai-trị đất ấy. Quan đại-sứ nước Pháp có đáp lại một cách trân-trọng.

Tin Trung-hoa

Ngày 12 Mars 1923

Hương-cảng đặc-điện

Quân Hứa-sùng-Trí đã rút về Phúc-kiến. Lê-xuân-Vinh cùng Quế-quân giao-chiến ở Cô-tường rất kịch-liệt. Dương-tây-Nhan đã quyết định rằng nếu thứ giấy bạc mới mà không thông dụng được thì tức khắc xin từ chức. Có tin đồn rằng Sài-thành-Hoàn đem quân sang Triều-châu để giúp Trần-quỳnh-Minh mà chống cự với Hứa-sùng-Trí. Đại biểu của Ngô-bội-Phu đã tới Quảng-châu.

Thuế vụ giám-đốc.

Lưu-ân-Nguyên định dâng Hạng-trí Trung làm Sáng-vân-môn thuế-vụ giám-đốc.

Tin Tôn-truyền-Phương

Lư-vinh-Thường điện về Bắc-kinh phản-đối việc Tôn-truyền-Phương vào Phúc-kiến. Lời nói đại-khái cũng giống như ý Vương-vinh-Toàn và Tang-tri-Bình.

Tin Tát-trấn-Băng

Tát-trấn-Băng điện về Bắc-kinh nói cứ lời lình-hội nghị quyết thì phải tự tuyệt không cho Tôn-truyền-Phương vào Phúc-kiến.

Tin Tứ-xuyên

Có tin rằng Trần-quốc-Đống và Đặng-tích-Hầu bị thua trận, đã phải xin hàng với Lưu-thành-Huân.

Chúng-nghị-viện

Chúng-nghị-viện hiện đã khai-hội, định sang Pháp-quốc-hội, cảm-tạ cái ơn thái-hoàng Cảnh-tí bồi-khoản.

Đông-phương thời báo

Đông phương thời báo xuất bản đã ba ngày nay đổi với hiện-thời chính-phủ đến tỏ ý không thừa nhận. Lại công-kích bọn Ngô-cảnh-Liêm. Hiện Ngô đã một ngài cách đối phó.

Bài ca Âu-trí-viên

C

Đội trời đạp đất ở đời,
Thông minh vốn sẵn tính trời sinh ra.
Bé là con mẹ con cha,
Con vua, con chúa, khi đã lớn khôn-
Giống nòi Hồng, Lạc vẫn còn,
Tiếng Thiên-niên-quốc đã đồn xa xa;
Ai ơi! trẻ mãi ru mà?
Bè chơi bọ tớp, lớn ta làm nên;
Ngày nay lớp Âu trí-viên,
Ấy nhà giáo dục, ấy nền tri-tri;
Còn thơ đứa bỏn lịch gì.
Đọc câu luân-lý cho ghi vào lòng;
Xưa kia những đứng anh-hùng,
Thờ vua ở lấy điều trung làm đầu;
Ơn cha nghĩa mẹ cao sâu,
Làm con sớm chực khuya hầu không
Một nhà nhờn một vợ-đài, [sai;
Anh em kính thuận vợ nài phân lê;
Thuận chồng thuận vợ mọi bề,
Kính nhau như khách ai chê đâu mà;
Còn tình bè bạn gần xa,
Ở điều tin cẩn thực là trượng-phu;
Hễ mà cách trí thành tu,
Dẫu phàm cũng thánh, dẫu ngu cũng [hiền;
Cửa công đáo, lý phương viên,
Đều là học-vấn cần chuyên hơn người;
Muốn cho nước thịnh mấy đời,
Thế là vì nước vì nhà,
Người hay tài lỗi đảo ra hội này;
Nhờn như cá nước rồng mây,
Phú cường ngày lại ngày ngày như [xuân,
Rõ ràng trí trạch quân dân,
Đổi vườn Âu trí làm sân Iêu-thành;
Chen vai với nước văn-minh,
Thỏa lòng bảo hộ nhiệt-thành bấy nay.

Sòng bạc

« Oui, je soutiens qu'un homme allie au jeu, mais c'est lorsque, entre lui et la mort, il ne voit plus que son dernier sou »

J. Jacques-Rousseau

« Vâng, tôi cũng cho rằng một người có đi đánh bạc nhưng chỉ lúc nào sắp chết đã đến mà chỉ nhìn trong vào số tiền cuối cùng »

Trong các đám chơi không đâu bọp nhiều người bằng sòng bạc. Mà nhân nhiều những thứ người điên đảo, giả đối, thứ người mất không cần những cảnh đau đớn, lòng không động những tiếng kêu van, chẳng thế mà bên mình có người mất cả cơ-nghiệp, mất cả danh-giá, có người ra khỏi đó thì đến nỗi tự-tử, mà bác làng chơi kia vẫn nói vẫn cười vui vẻ bình như có ý thích. Thích vì đã rút ruột những người thua đó trong mấy phút đồng hồ, vì đã lấy hết mồ hôi nơ nước mắt con cái những kẻ vừa dại không may đó làm cái sung sướng riêng cho mình.

Ta thử đưa mắt vào một đám sòng-đỏ, bài cào, tứ-sì thì đủ biết cái cảnh-tượng lạ lùng mà những người đã ngồi vào không còn thấy nữa! Thôi thì cao bên già trẻ gái gái xông vào một đám không còn gì phân biệt nữa. Để lấy tiền làm chủ hội thì ai có tiền là vào ngồi, lấy vị-kỷ làm mục-đích thì không còn kính nể gì ai. Những tiếng thô tục, những tiếng khó nghe có đủ cả, nào gắt nhỏ kêu, nào rên quân bài, nào cầm bài đi... Trầm con mắt chỉ chăm chăm vào trong đám bạc và mấy quân bài, cho nên cách đứng cách ngồi, nào quần nào áo thế nào cũng là được cả. Trong đám bạc hình như tình phụ-tử, huynh-đệ, phu-phụ, bằng-hữu đều nhạt cả, có khi mất bẽ đi, lấy cái ý trong anh em ngồi cờ bạc làm câu thành-ngữ cao-thượng để thay lời giải-minh, trong khi sự thực thì...

Ngẫm kỹ mà xem mấy quân bài lớp lại, hay cái bài đây để giữa đường giẫm biết bao nhiêu là tinh-thần, cái sướng cái khổ của làng chơi. Cho nên khi mở ra các sấp một chung quanh cũng theo lối bạc mà đổi, chỗ thì trắng nhợt, chỗ thì tái xanh một lác, rồi lại đỏ khác.

Không có cái gì thay đổi sắc một của người nhanh như vậy.

Khi canh bạc đã gần tàn, trông tinh cảnh các bác thua lại càng buồn cười mà thương hại. Mặt mũi hốc-hác đầu tóc bơ phờ, chỉ biết lấy tiếng ngáp mà giải buồn, lấy cái gượi mắt làm thú. Chắc bấy người đánh bạc lúc đặt đồng tiền xuống chiếu thì tưởng tượng như mình đã sắp có áo gấm mặc mà lúc tan cuộc thành ra quần không về, ấy chỉ bởi muốn sướng quá hóa khổ, tưởng giải trí mà hóa phiền.

Vậy chưa có cái trí vững chãi, chưa rèn được lòng tham muốn vơ vét của người trong mấy phút thì chớ nên lấy cờ bạc làm một cuộc tiêu-khiển.

Cờ bạc là mẹ, là mệnh, là thuốc độc rất ngọt để hại người. Người ta cho cờ bạc nó hai chữ: một là vì tham tiền, hai là vì tiếc vì vơi, nhưng sau có thể đổi thiên ra tham vì phẩm cái gì đã làm cho mình thích thì hay đến, đã đâm thì thăng, rồi sau thua thì sinh gỡ. cuộc gỡ ấy là bắt [illegible] người nào mà bỏ lời tổng tham mà thôi, vì muốn được mà thua, thấy ngon ăn mà mắc bẫy. Cho nên xưa nay ít người lấy cờ bạc mà gây nên cơ-nghiệp, đã có một vài người gây nên thì cũng lại có bạc mà tan. Cái gì bợp chóng thì tan mau, để nóng thì để nguội, ấy là lẽ tự nhiên.

Những người đánh bạc phần nhiều chỉ thấy thua là vì khi thua thì mất đồng nào thiệt đồng nào, mà khi được thì phung phí, đồng tiền để kiếm và chẳng vào đâu, không phải của mồ hôi nước mắt, góp nhặt từng đồng thì ăn tiêu bao nhiêu cũng không tiếc. Thành ra bao giờ chỉ còn cái thua còn lại, ấy là không kể tiền bỏ cho nhà chủ, vì một đồng bạc chạy quanh mấy vòng trong đám sóc đĩa, là ra chỉ còn độ sáu bảy hào.

Vậy thì mục-đích đánh bạc làm gì? Tưởng rằng vì hi-vọng, ấy chỉ là một thứ nghiện, một thứ mê để làm tan nát công nghệ mà thôi.

Vậy thì có câu « cờ bạc là nghề sinh-phai cuối cùng của kẻ chơi bời quá độ ». Tuật vậy, xã-hội càng tiến-bộ về nghề chơi hoang bao nhiêu thì bọm cờ bạc càng nhiều bấy nhiêu, ta cứ xem Hà-thành mấy năm nay thì để hiểu.

Vậy chửa có bạc có thể được không? Tưởng người đã dùng vào rồi thì cũng khó gỡ lắm, vì cái gì đã gọi là mê là nghiện thì khó chữa, trừ ra những tay cả-quyết hạ dần chết mà khi định bỏ đi qua sòng bạc không thèm nhòm.

Còn những bọng mẻ mạn mà chỉ lại yên không cầm được mình thì vô hi-vọng.

Nay trong việc chửa có bạc còn một điều hi vọng của quốc-dân ta là những bạc chưa đáng vào cờ bạc.

Khi trước một làn sấu cũng như lũ một dòng sông, phải lấp ngay từ chỗ phát-nguyên, mới có công-hiệu, nếu lấp giữa dòng thì lâu công và nhiều khi vô ích. Muốn chửa có bạc trong trước hết nên xa cờ bạc, thì khi nghĩ khi chơi nó nghĩ lấy một việc, tỉ của ta để nghỉ, chân tay để vào động không nghỉ việc này thì công nghỉ việc kia, không làm điều này cũng làm điều đó, ít người nghỉ đứng mà trí không nghỉ, chân tay không có bạc đánh bạc thì ở việc gì cũng được việc gì chơi bời mà thay vào cho đánh bạc thì ở việc gì cũng chẳng phải mất tiền.

O. T. Yên.

Loại thứ XIV

Luận người

(*Tiếp theo*)

446. Trần-tử-Cầm vị Tử-Cống viết: Tử vi cung dã. Trọng-Ni khởi hiền ư tử hồ? Tử-Cống viết: Quân-tử nhất ngôn dĩ vi trí, nhất ngôn dĩ vi bất trí. Ngôn bất khả bất thận dã. Phu-tử chi bất khả cập dã do thiên chi bất khả giai nhi thăng dã. Phu-tử chi đắc bang gia giả, sở vị lập chi tư lập, đạo chi tư hành, tuy chi tư lai, động chi tư hòa, kỳ sinh dã vinh, kỳ tử dã ai, như chi hà kỳ khả cập dã.

(Xem trong bộ Tứ-thư chính-văn chữ nho quyển Hạ-luận về thiên Tử-Trương tờ 35).

DỊCH NGHĨA — Ông Trần-tử-Cầm bảo ông Tử-Cống rằng: Gã làm bộ cung-kính vậy, chứ ông Trọng-Ni há hiền hơn được gã dư? Ông Tử-Cống nói: Người quân-tử nói ra một lời, người ta lấy làm trí, nói ra một lời, người ta lấy làm không trí, lời nói không nên không cẩn thận vậy. Này, thầy ta không ai có thể kịp được, cũng như trời không ai có thể bắc thang mà trèo lên vậy. Nếu thầy ta được có nước nhà mà hành đạo thì tức cũng như câu cổ-ngữ nói đỡ người ta đứng thì người ta đứng được ngay, dắt người ta đi thì người ta đi được ngay, vỗ về người ta thì người ta lại ngay, cảm động người ta thì người ta hòa ngay, lúc sống người ta tôn làm quân-sư mà rất là vinh hiển, lúc chết thì người ta như mất cha mẹ mà thương xót. Công-nghiệp lớn mà mau như thế; ta làm sao kịp được.

Loại thứ XV

Xử biến

447. Tử viết: Thiên sinh đức ư dư, Hoàn-Khôi kỳ như dư hà.

(Xem trong bộ Tứ-thư chính-văn chữ nho quyển Thượng-luận về thiên Thuật-nhi tờ 19).

DỊCH NGHĨA — Đức Khổng-tử khi ở nước Vệ, bị người Hoàn-Khôi muốn làm hại mình, ngài nói rằng: Trời đã sinh đức ở mình ta, Hoàn-Khôi hẳn không sao trái được ý trời mà làm gì được ta đâu.

448. Tử úy ư Khuông, viết: Văn-vương ký một, văn bất tại tư hồ. Thiên chi tương táng tư văn dã, hậu tử giả bất đắc dự ư tư-văn dã. Thiên chi vị táng tư văn dã, Khuông-nhân kỳ như dư hà.

(Xem trong bộ Tứ-thư chính-văn chữ nho quyển Thượng-luận về thiên Tử-hãn tờ 23)

DỊCH NGHĨA — Đức Khổng-tử phải sợ ở đất Khuông (đức Khổng-tử mặt giống người Dương-Hổ. Khi ngài đi qua đất Khuông, người đất Khuông có thù với Dương-Hổ, tưởng ngài là Dương-Hổ, đem quân lại vây), nói rằng: Vua Văn-vương đã mất, đạo-thống chẳng ở đây hay sao? Nếu trời mà sắp làm mất cái đạo-thống ấy thì người chết sau vua Văn-vương này mới không được dự vào cái đạo-thống ấy vậy. Nếu trời mà chưa làm mất cái đạo-thống ấy vậy thì người đất Khuông có làm gì được ta.

(Xem trong bộ Tứ-thư chính-văn chữ nho quyển Thượng-luận về thiên Tử-hãn tờ 24)

DỊCH NGHĨA — Đức Khổng-tử thấy đạo không hành được, muốn đi ở chín giống mọi. Có người nói với ngài rằng: Ở đó bỉ lậu quá, làm sao được. Ngài nói: Người quân-tử ở đấy thì hóa giã-man làm văn-minh, có ngại gì bỉ-lậu.

450. Tử viết: Tòng ngã ư Trần, Thái giả giai bất cập môn dã. Đức-hạnh Nhan-Uyên, Mẫn-tử-Khiên, Nhiễm-bá-Ngưu, Trọng-Cung. Ngôn-ngữ Tể-Ngã, Tử-Cống. Chính-sự Nhiễm-Hữu, Quí-Lộ. Văn-học Tử-Du, Tử-Hạ.

(Xem trong bộ Tứ-thư chính-văn chữ nho quyển Hạ-luận về thiên Tiên-tiến tờ 1)

DỊCH NGHĨA — Đức Khổng-tử nói: Những học-trò theo ta trong khi hoạn nạn ở nước Trần, nước Thái, đến nay người thì mất, người thì vắng, không ai cập môn ở đây cả. Những học-trò theo ngài lúc ấy, khoa đức-hạnh thì có thầy Nhan-Uyên, thầy Mẫn-tử-Khiên, thầy Nhiễm-bá-Ngưu, thầy Trọng-Cung, khoa ngôn-ngữ thì có thầy Tể-Ngã, thầy Tử-Cống, khoa chính-sự thì có thầy Nhiễm-Hữu, thầy Quí-Lộ, khoa văn-học thì có thầy Tử-Du, thầy Tử-Hạ.

451. Tử úy ư Khuông. Nhan-Uyên hậu. Tử viết: Ngô dĩ nhữ vi tử hĩ. Viết: Tử tại, Hồi hà cảm tử.

(Xem trong bộ Tứ-thư chính-văn chữ nho quyển Hạ-luận về thiên Tiên-tiến tờ 3)

DỊCH NGHĨA — Đức Khổng-tử phải sợ ở đất Khuông, khi ấy ông Nhan-Uyên theo hầu ngài, bị lạc ở sau, đến lúc theo kịp, ngài nói: Ta tưởng mi chết mất rồi! Ông Nhan-Uyên nói: Thầy còn, Hồi này sao dám chết.

(*Còn nữa*) D. B. T.

Danh-dự bội-tinh

Bội-tinh bạc hạng nhất

MM. Vũ-đình-Thành lính tuần-cảnh ở Tiên-yên; Trần-phúc-Linh, lệ-mục ở Thượng-lang; Trương-văn-Hoành, thư-ký Thương-chính; Đoàn-v-Tung, tham-tá Thương-chính; Ngô như Bảo Trương văn-Hóa, Nguyễn công-Bình, Nguyễn văn-Trang, Vũ-đình-Phong đội Hoa, thư-ký Thương-chánh; Ng-văn-Loi, Ng-v-Trúc, Ng-v-Nan, Phùng-văn-Tính, Đinh-văn-Kương, đội Thương-chính; Bùi-văn-Tạo thị dịch Hoàng-Lan, Trương-văn-Dậu đội Cư, thư-ký Hỏa-xa; Nguyễn-huy Ngọc, ký-vẽ Thanh-hóa; Ng-v-Chu, làm tại tòa án; Trần-văn-Yên thợ làm thuốc súng; Nguyễn-văn-Chuyên, cai thợ cưa trại Pháo-thủ Hanoi; Nguyễn-văn-Ngô, thợ mộc ở trại Pháo-thủ Hanoi; Vũ tài Phúc, chef de train; Nguyễn-v-Minh, Trần-văn-Chac, thư-ký Điện-báo; Ng-v-Hai, làm ở sở Điện-báo Quảng-yên; Ng v-Tiệp, thợ máy sở Điện-báo Hanoi; Lương sơ-Khai, tham tá phủ Toàn-quyền.

mây Long thọ; Trần-văn-Bình, làm công với quan phó Thương-chánh Tourane; Lê-Tư, lý trưởng An trương (Quảng-nam); Đặng-công-Quí bếp khố-xanh Đa-lát; Ng-Lan chánh-tổng. Nguyễn-hữu-Giao Nguyễn-văn-Giao thư-ký phủ Khâm-sứ Huế; Ngô-lộc-Thao, thư-ký tòa Sứ Đồng-hới; Ng-văn-Lâm, Trần-kim-Toản cai ở Huế; Ưng-Đang, thư-ký ở Huế; Nguyễn-văn-An, ký vẽ Huế; Đinh Kinh, bang-tá Lý-sơn (Quảng-ngãi); Trần-đình-Hiền đội Lê bồi coi kho tại nhà Lorin; Ng-hữu-Quang, làm công cho hiệu Fiard et Cie ở Huế; Hồ Đệ lý-trưởng Thế-nam ở Thừa-thiên; Trương-tri, chánh-tổng Phú-xuân (Thừa-thiên); Phạm-bá-Tôn, Chánh-tổng Phú-lệ Thừa-thiên.

(*Còn nữa*)

VIỆC HANOI

Giá bạc. — Kể từ ngày 18 Mars này, giá bạc ở kho Nhà nước định là 8 f 50 và 8 f. 55 kể từ ngày 19 này

Thị-giá quốc-trái. *Ngày 18 Mars 1923*: 3 / 57 50 — 4 /.1918 61. 05 — 5 /. 1915-1916 73.70 — 5 /. 1920 87.25 — 6 /. 1920 86 97

Tin tàu — Tàu *Jérusalem* tới Saigon ngày 19 Mars 1923, có mang 139 túi thư.

Quan Toàn-quyền và quan Thống-sứ đi kinh-lý. — Quan Toàn-quyền Baudoin định nay mai sẽ đi kinh lý miền Xiên-khouang ở bên Ai-lao.

Quan Thống-sứ cũng định đến ngày thứ tư hay thứ năm này cùng với quan chánh Y-viện Bắc-kỳ lên kinh-lý trên tỉnh Lạng-sơn.

Bầu cử hội-viên thương-mại. — Bản báo nhắc lại rằng đến ngày mai tại phòng Thương-mại Hanoi ở phố hàng Trống sẽ bầu cử các ông hội-viên thương-mại Tây Nam. Số hội-viên Annam thì phải bầu lại một ông và bầu thêm mới 2 ông là 3.

Ngày mai Hà-thành ta sẽ được xem đàn bà đi bầu cử là lần thứ nhất

Phủ-lý lại đặt tỉnh. — Báo *France Indochine* có đăng rằng:

« Ở trong các chính giới có nghe bàn lại đặt hạt Phủ-lý làm tỉnh như ngày trước, mà quan cai-trị Forsans chánh tòa tư phủ Thống sứ sẽ đi trọng nhậm chức Công-sứ tỉnh ấy, còn quan cai-trị Chapoulard, đại-lý Phủ-lý lại về tòa tư phủ Thống-sứ »

Hội-đồng chấm thi. — Hội-đồng chấm thi thông-ngôn mở riêng cho những người đã sang Pháp trong khi chiến-tranh, theo như nghị-định ngày 5 Novembre 1920 thì trong năm 1923 có

MM. Auger quan cai-trị hạng ba, chánh Hội-đồng, Cavaignals kiểm sát thương hạng ngạch Thương-chính; Etori, giáo sư thượng hạng, Đỗ-đình Đắc tham tá phủ Thống sứ.

CHẬM CÒN HƠN KHÔNG

Các ngài còn hai buổi tối nữa để đi coi ba hồi đầu về chuyện:

« LES ECUMEURS DU SUD »

Mẫn tri-châu Tiên-yên, ông Đỗ-Thận chủ bút báo *Khai-hóa*, ông Đỗ-Thức tri huyện, an táng tại địa phận làng Bạch-mai.

Các thân bào trong thành phố cùng các bạn-hữu của ba ông đi đưa đám cụ đông lắm.

Bản quán xin có lời chia buồn với ba ông và quí quyến một lần nữa.

Việc phá một cái chùa ở Haiphong. — Chiều thứ sáu vừa rồi, có mấy nhà thân-hào ở Haiphong do M. Leroy là chủ hội Nhân-quyền ở Hanoi đưa vào yết-kiến quan Thống-sứ để trình về việc sở Lục-lộ thành-phố Haiphong định giỡ một cái chùa ở dưới ấy để mở phố.

Tại nhà M. Ad. Levée phố Tràng-tiền (Rue Paul-Bert) số 52, có bán những thứ mũ canotier bằng rơm Panama thực đẹp giá: 3 $ 80 3548

Lời bàn cùng các nhà có quyền bầu cử. — Bản-quán tiếp được bài sau này vậy xin cứ nguyên văn đăng báo:

Nhân dịp các kỳ bầu-cử thứ đệ tới nơi, xin có mấy lời chân thực bàn cùng các bạn có quyền đi bầu-cử: Trong khi sắp bầu-cử một hội-viên về ngạch nào, đành rằng những người ra ứng cử có gửi giấy mời, có nhờ người quen giới-thiệu với ta, nhưng ta phải xét phẩm-hạnh và tư-cách của những người ấy thế nào, (cốt là phẩm-hạnh, tư-cách, còn sự sang hèn là vận riêng của người ta không kể), ai xứng đáng thì dẫu sơ ta cũng bầu cho, ai không xứng thì dẫu thân ta cũng không bầu. Phương ngôn có nói: « Chọn mặt gửi vàng », ta chớ nên vì lời ngon-ngọt khẩn-cần mà lạm bầu những người không xứng chức. Mà ta cũng không nên thấy người nào bỏ sót không có nói với mình, hay là bận công việc không thể thân hành đến cầu ta, mà coi hắn là ngoại ngạch, khiến cho những người hữu tâm với xã-hội, vì đó mà thoái chí, chẳng cũng đáng tiếc ru!

Mong rằng bạn ta nên xét rằng: những người đã có phẩm-hạnh tốt, đã có tư cách đứng đắn, đã lịch-duyệt việc đời, thì tất nghị-luận được nhiều việc có ích, không bao giờ bỏ công-lý mà cầu tư lợi, những sự công-ích thì phải có hội-đồng công-nghị, dù có tài-trí đến đâu mà độc trợ cũng không nói giỏi được. Ta muốn được người thay mặt của ta cho xứng đáng, ta phải lưu tâm gạn lọc trong những cuộc bầu-cử nay mai.

Tiện đây, cũng xin ngỏ cùng các nhà ra ứng cử: nên tự xét tư-cách của mình, nếu chưa đủ thì không nên tranh cạnh với người, vì như học-trò non, khoa này thi không đỗ, thì phải nên ra công luyện tập, có thể quyết khoa được thi rồi sẽ lại đi. Còn những người có quyền giới thiệu cho các nhà ra ứng cử, tưởng cũng nên suy xét như các nhà có quyền bầu cử đã nói trên kia, thì hội viên mới có thể đắc nhân, xã-hội mới có phần hi-vọng. Mong sao!

Trịnh-ba Ky lại cảo.

này được thi vấn đáp kỳ thi cán-sự Lục-lộ Đông-pháp (agent voyer Indochinois):

MM. Đặng-đình-Nhã, Đặng-đình-Trà, Ng-văn-Côim, Ng-ngọc-Lâu, Tế-phương-Tập, Trần-v-Phụng, Viên-v-Khôi, Vũ văn-Tích

Cứ bảng kê danh-sách ấy nay đã đăng trong *Quan-báo Đông-pháp* ngày 17 Mars.

Hết mùa săn bắn. — Mùa săn bắn trong năm nay hết hạn kể từ ngày chủ-nhật hôm qua.

Hỉ tín. — Bản-quán được tin mừng rằng đến ngày mồng năm tháng này M. Đào-hữu-Khôi, tri phủ Kinh-môn, sẽ làm lễ thành hôn cho lệnh-lang tại phố hàng Đào.

Vậy có lời chúc mừng cô dâu chú rể được bách niên giai lão.

TẠI NHÀ TRƯỜNG

Ông giáo X..... Chủ-nhật này anh phải phạt không được ra, vì anh đã làm rầm rĩ trong lớp học.

X......, Thưa thầy, tôi xin viết năm trăm dòng còn hơn, chớ thầy đừng phạt tôi ở lại hôm chủ-nhật này làm cho tôi không được đi xem chuyện LES ECUMEURS DU SUD *ở rạp chớp bóng PALACE.*

Tòa án Đại-hình. — Sáng hôm nay, tòa án Đại-hình xử những việc sau này:

Đá rách lá lách. — Hôm mồng 4 Janvier 1923, hiệu Ích-phong ở phố hàng Dầu (Hanoi) có thuê tên Ng-v-Tề cùng hai người phu nữa xe 40 thùng dầu. Khi bọn ấy đã xếp được 36 thùng lên xe rồi, tên Ng hữu-Tỵ làm nghề cu-ly, chạy đến xin bọn ấy cho làm để kiếm tiền. Bấy giờ tên Tề bảo rằng đã xếp gần xong rồi thì để lần khác. Tên Tỵ thấy nói thế, không bằng lòng, đá ngay tên Tề một cái vào bụng, rồi xếp nốt 4 thùng lên xe cứ kéo đi. Chủ hiệu thấy tên Tề ngồi ở hè cứ ôm bụng kêu đau, bắt tên Tỵ phải dừng xe lại, rồi mang tên Tề vào nhà thương. Nhưng chưa đến nơi thì tên Tề chết. Quan thầy thuốc mổ khám thì thấy tên Tề bị đá rách lá lách mà chết, mà lá lách ấy vốn đã đau từ trước cho nên đá khẽ cũng rách ra.

Tên Tỵ xưa nay chưa can án lần nào, nên tòa phạt có 2 năm tù.

Việc đánh bạc ở ngõ Hội-vũ. — Lại cũng ngày 4 Janvier 1923, tên Phùng-văn-Bằng cùng với tên Phạm-đình-Cảnh và tên Vũ đức-Hinh đánh bạc ở nhà tên Cảnh trong ngõ Hội-vũ số nhà 8 ter (Hanoi), nhà ấy xưa nay vẫn gá bạc. Đánh được một lúc, tên Bằng được, đứng dậy về không đánh nữa. Tên Cảnh và tên Hinh thua tức, cầm thanh củi tạ đuổi đến sân. Tên Hinh nắm lấy tên Bằng để tên Cảnh cầm thanh củi đâm vào bụng một cái bị trọng thương ngục xuống đất, khi vực lên sở Cẩm thì nó cấm khẩu không nói được nữa, khiêng vào nhà-thương chữa, đến hôm sau tỉnh dậy khai rõ đầu đuôi việc ấy, rồi đến hôm 11 thì chết.

Trong hai đứa phạm, có tên Vũ-đức Hinh đã can án một lần.

M. Bùi-huy-Như có bằng Sư-phạm được bổ trợ giáo phụ-biện trường Dục-nội huyện Đông-anh (Phúc-yên) thay M. Trịnh-xuân-Hào.

Ngạch thừa-phái. — M. Nghiêm-xuân-Tuyên, thừa-phái hạng ba tại tòa nhì phủ Thống-sứ được nghỉ một năm không lương vì có việc riêng.

Dịch trâu bò. — Địa hạt làng Chi-bo, tổng Vạn xuân, huyện Thụy anh, tỉnh Thái-bình nay có dịch trâu bò.

Phòng khám bệnh

của quan Thầy Thuốc tây

Phố hàng Điếu nhà hỏa (Rue des Pipes) số nhà 9, ở Hanoi.

Buổi chiều nào cũng khám bệnh từ 2 giờ đến 4 giờ, trừ chủ nhật và ngày lễ.

Phòng nuôi người bệnh, rất sạch sẽ. Chữa các bệnh người lớn và trẻ con. 3502

Nhà máy kẽm Quảng-yên (Fonderie de Quảng-yên) cần dùng nhiều thợ sẻ gỗ. Hỏi ở đây. 3550

VIỆC BẮC-KỲ

PHÚ-THỌ

Việc cướp vào nhà ông Bá-Đinh. — Hôm nay đã bắt được một tên đồng đảng trong bọn cướp tại nhà ông Đinh ở làng Yên-ninh tối hôm 27 ta vừa rồi. Không biết vì có gì mà nó lại nằm ở rừng gần làng ấy, cho nên những tuần phiên thấy dị dạng mới bắt, thì nó chịu ngay mà lại đến tại nhà khổ chủ thú nhận hết cả rằng nó là người ở tỉnh Thái-bình lên đây làm ăn, ở làm con rể một nhà ở làng Tri-chủ (Thanh-ba) nó thấy có một bọn buôn bè cũng ở bến gần Tri-chủ cũng là người ở Thái-bình rủ nó đi cướp, nên nó biết ông Đinh là nhà đại phú nông, nó mới nhận lời đưa đường cho những quân kia đến cướp. Nay đã giải lên tỉnh để nó còn thú ở cửa quan nữa.

Hôm nay hỏi lại, thì ông Đinh đã hơi tỉnh, nên ông có nói lại rõ là quân cướp lấy của ông hơn bốn trăm bạc; một nghìn hột vàng, hai đôi xuyến, và hai đôi khuyên vàng. Lại còn 22 đồng bạc xu, quân cướp thấy nặng bỏ lại ở xó vườn thì nay cũng thấy rồi. Quân cướp thoạt mới vào thì lấy búa phá, bổ cửa; cả nhà ông Đinh dậy, đánh trống để làng cứu, còn ông

(*Xem trang thứ ba, cột thứ hai*)

Cuộc Tang Thương

(*Xã-hội Tiểu-thuyết*)

ĐẶNG-TRẦN-PHÁT soạn

114 trang — giá ..... 0$80

Tiền cước, mỗi quyển .. 0 . 14

Ai muốn mua xin viết thơ cho *M. BÙI-XUÂN-HỌC*, Trung-Bắc-Tân-Văn Hanoi.

Có gửi bán tại hiệu Hội-ký, 34, Rue Carreau Nam-định.

Mua buôn có trừ hoa-hồng. 3520

Số 14

NỮ-TRINH-THÁM

THUẦN-PHONG dịch thuật

Truyện mấy nhà nữ trinh-thám, khéo đem cái tâm tư tinh mật cái thủ-đoạn khôn ngoan, đổi dạng thay hình, khinh thân mạo hiểm mà khám phá được mấy cái kỳ án. Xem truyện này để biết cái tài thám án trích tinh, bọn quần thoa cũng không nhường gì các nhà đại trinh-thám xưa nay vậy. Cho hay yếu liễu tơ đào vốn chín tinh-anh trời đất; đừng nghĩ lòng lan tính huệ không bằng đảm lược nam-nhi.

Trưởng-phu xem xong mừng rỡ, đưa bức thư cho Rao-bảo xem, và nói:

Chị ấy đã thu xếp sẵn sàng cả, vậy mình nên mau mau sắm sửa hành-lý; ngày mai chúng ta đi từ-biệt các nơi thân-hữu, rồi thuê thuyền ta sẽ cùng đến Ngu-sơn. (Tức là Thường-thục).

Rao-bảo xem thư không bằng lòng, bỏ rơi mảnh giấy lên trên mặt bàn rồi sầm nét mặt mà rằng:

Tôi không muốn sang đấy!!

Trưởng-phu vốn con người nhút nhát; thấy trong nhà xảy ra lắm điều tai-dị, thì trong bụng lúc nào cũng lo sợ bàng-hoàng. Nay được tin chị mời sang tránh nạn một nơi, khác nào đứa tù-tù gặp được kỳ đại-xá! Nay Rao-bảo ngăn trở việc ấy, thì khác nào như cố dam Trưởng-phu vào nơi ngục-tối, nên chi trong bụng lấy làm tức giận vô cùng.

Lại trông đến nét mặt dằn dỗi của Rao-bảo đối với mình, sực nhớ đến con tiểu-tỳ đáng thương ngày trước, thì cơn giận lại càng không sao nén đi được. Liền nghiêm nét mặt lại, cả tiếng mà hỏi Rao-bảo rằng:

Làm sao? Làm sao mà mình không muốn sang đấy? Rao-bảo đáp:

Tôi không muốn sang đấy, thì tôi không muốn sang đấy!! chớ làm sao?

Trưởng-phu càng giận, quát lên rằng:

Sống chết nào phải việc tầm thường! mày biết gì mà cứ gàn trở bảo? Có thật mai mày không đi thì bảo ta?

Rao bảo nghe nói, ngảnh mặt vào vách nức-nở mà rằng:

Tôi từ khi về nhà này, đã có điều gì tệ-bạc với ai? mà ai dỗ mặt thế được. Thôi thôi! Đã không thương yêu được tôi nữa thì xin cho tôi về nhà ở với mẹ già!

Trưởng-phu nghe lời, hầm hầm đứng phắt dậy, Câu chuyện đó phân nhiều suốt đêm hôm ấy, sáng ngày mai mà còn vẫn chưa hòa nhau.

Ngụy-nần bèn nói với Rao-bảo rằng:

Sao không sang hỏi mẹ mày có được không? Ngụy-nần vốn tính chất trực, gặp ai cũng nói mày tao. Lâu ngày thành quen, nên Rao-bảo nghe nói cũng không lấy gì làm lạ. Liền sai Ngụy nần sang nói với Hà-thị; gặp lúc Hà-thị đương yếu nằm ở trong nhà.

Hà-thị gọi Ngụy-nần vào mà bảo rằng: Bảo cô Rao hay cậu ấy sang đây tôi bảo.

Ngụy-nần đáp:

Xin cụ viết cho mấy chữ thì hơn, chẳng nữa cậu, mợ ấy lại bảo tôi lười không chịu đi mà về nói dối.

Hà-thị liền dựa gối viết thư đưa cho Ngụy nần, Ngụy-nần về đưa thư cho Trưởng-phu.

Trưởng-phu bóc thư ra đọc. Thư rằng:

« Người đến đã nói hết cả, vậy mời « cậu sang đây nói chuyện ».

« Hà-thị »

Trong thư nét bút mềm-mại, khác hẳn với chữ các người già

Quá trưa Trưởng-phu mới sang đến sân, nghe trong nhà có tiếng người cãi-cọ.

Trưởng phu lấy làm lạ, liền nấp mình nghe lỏm, thì thấy tiếng một người đàn-ông nói:

Mày phụ ta đến thế; ta quyết không tha thứ được, mày khinh con dao của ta không sắc hay sao?

Tiếng nói hơi run, ra chiều giận dữ. Trưởng-phu nghe cũng hơi quen quen tiếng, song lúc vội, quên bẵng mất không nhớ ra tiếng ai.

Lại nghe thấy tiếng một người đàn bà nằn-nì rằng:

Tôi đâu dám phụ ông! nhưng việc ấy vội vàng sao được!

Tiếng nói thanh lảnh, rõ ra tiếng Hà-thị.

Trưởng-phu sợ không dám thở mạnh, bỗng lại nghe tiếng người đàn ông quát rằng:

Đừng bịt mắt ta! bịt mắt ta đây không được! Tiếng nói bây còn giọng tức bực. Trưởng-phu nhận kỹ, thì ra tiếng Ẩn phu.

Trưởng-phu càng sợ, liền lên bước ra ngoài. Đến cổng còn nghe thấy tiếng Hà thị van vỉ.

Trưởng-phu thấy tình-hình quái-dị như thế, liền ra đứng nấp dưới gốc cây, trước cổng bên nhà đối cửa để rình xem sao.

Một lúc lâu thấy Ẩn-phu nét mặt hầm hầm ở trong nhà đi ra. Trưởng-phu bèn lẻn vào nhà Hà-thị.

Hà-thị đương ốm nằm ở trên giường. Thấy trưởng-phu vào, gượng ngồi dậy và hỏi:

Ta nghe con muốn di-cư sang Thường-thục có phải thế không?

Trưởng-phu đáp rằng:

Thưa phải!

Hà thị lại hỏi:

Sao lại phải thiên-cư thế? Trưởng-phu bèn kể chuyện cho nghe.

Hà-thị lại bảo rằng:

Những việc quái-dị, ở đâu là không, làm gì đến nỗi phải di-cư để tránh nạn, Tôi nay mình già tuổi yếu, sớm tối chưa biết chết lúc nào. Chỉ được mình Rao-bảo là con, nếu lại sang Thường-thục ở biệt một nơi, thì thôi còn mong cậy gì, chắc lúc chết cũng không được nhìn mặt con nữa! Nói xong nức nở khóc òa lên.

Trưởng-phu không biết trả lời ra làm sao, lại sực nhớ đến câu chuyện vừa rồi, áy náy không đành dạ. Bèn phải phu-diễn mà đáp rằng:

Ấy chúng con mới định thế thôi, chứ chưa chắc đã đi nào, xin đừng lo ngại. Hà-thị nghe nói cả mừng, gạt ráo nước mắt bảo Trưởng-phu ở nhà còn hơn.

Trưởng-phu liền đi ra, chạy một mạch về nhà, giữa đường gặp Tử-ngạn, liền giắt Tử-ngạn ra chỗ vắng rồi đem kể những việc vừa xảy ra ở nhà Hà-thị cho Tử-ngạn nghe, Tử-ngạn ngẫm nghĩ mà rằng:

Lệnh-cữu tôi vẫn biết không phải là một lương thiện đâu! chi bằng ta cùng nhau sang dò xem sao đã.

Trưởng-phu thuận, cùng Tử-ngạn đi sang nhà Ẩn phu, vừa đến cổng, bỗng thấy một người cao lớn đẫy đà, tất tả đi vào, Tử-ngạn bấm Trưởng-phu theo nói đàng sau, đợi cho người ấy vào hai người mới cùng nhau ra sau nhà nấp rình nghe chuyện.

Nghe thấy người mới vào hỏi:

Cái ấy thế nào?

Ẩn phu đứng lặng hồi lâu, ngẫm nghĩ mà rằng:

Hẵn còn chưa lấy được.

Người khách nói:

Ta hẹn ba ngày nữa, nếu không có, ta cho anh lên núi với ta.

Ẩn-phu nói:

Đã lâu nay... bây giờ ông đi đâu?

Người khách quát lên rằng:

Đã lâu nay, tiền của nhà anh đâu cả.

Ẩn-phu nói:

Tôi có được gì mà!...

Nói chưa dứt lời. Tử-ngạn kéo Trưởng-phu lùi ra cổng, Trưởng-phu ngạc nhiên hỏi:

Sao?

Tử-ngạn vội vàng lấy tay bịt lấy mồm. Trưởng-phu cả sợ.

(*Còn nữa*)

Đình thì bị quân cướp tám tại đâm ... ít người muốn đi, mà có muốn đi, bỏ thì thấy người nào ...

Do Võ Phi Hùng Cựu HS Petrus Ký (67-74) tặng Huỳnh Chiếu Đẳng chủ Kho Sách Xưa Quán Ven Đường. (từ microfilms của Đại học Cornell)

BẢO HÀNH 20 NĂM
Máy kỹ mà
15 châu-kính
Mắt và kim có chất đe quang

Giá . . . . . 11 $ 50

Bán tại hiệu :
A. PERROUD (Nhà xanh)
39, Phố Paul Bert. — HANOI

2009

LỆ ĐỔI CHỖ Ở

Xin các ông mua báo, khi đổi chỗ ở, muốn bản-quán gửi đến chỗ mới, thì gửi cho bản-quán cái giấy quấn báo, chứ lại thế nào thì hiểu rõ rằng vào đấy, và gửi theo hai hào (0 $ 20) bằng tem sống được, để chi tiền giấy quấn khác

Nếu xi không gửi tiền theo thì cứ để nguyên như cũ hoặc phải trả nặng hơn.

HIỆU BÀO-CHẾ MONTÈS

DẦU-GAN-CÁ-VIÊN :

Chữa bệnh đau ngực, rát phổi, ho khan, bổ-tì-vị, vân vân ; người ta thường mắc phải trong mùa nay.

Thứ đầu nguyên : 1 $ 75 một lít re, 0 $ 90 nửa lít re.
— viên : 0 . 90 một lọ, dùng uống được 12 ngày.

Bán tại Hiệu Bào chế MONTÈS, số 54, phố Trảng-tiền, Hanoi.

Độ này tiết giời thay đổi thất thường có nhiều người ôm!

Nhất là bệnh Grippe (sốt-ho-cúm). Đau khắp cả thân-thể, rức-đầu, sốt-ho, đau cổ họng, đau ngực ; nếu không biết cách chữa chứng ấy thì chết người như bỏ ! Nếu ai phải bệnh ấy, xin đến Bản-hiệu hoặc gửi thư mua 6 viên CACHETS ANTIGRIPPE. Giá bán 0 $ 60 một lọ, uống trong 24 giờ sẽ thấy khỏi bệnh. Thuốc này đã cứu được vô số người ! Ai đã biết cũng khen là thần-hiệu.

Bán tại Hiệu Bào chế MONTÈS, số 54, phố Trảng-tiền, Hanoi.

HAIPHONG

Muốn thuê một người cai Annam nhận việc dùng cột-mìn, đào đá, mỗi thước giá 10 $, đào ba cái dưỡng ngầm trong mỏ than, giá tiền mỗi một thước 2 $ 50 hoặc 3 $ 00, và việc đào đất, đỏ đất giá là 0 $ 25 một thước đưng.

Ai muốn nhận làm, thì đến hỏi tại ông chủ nhiệm mỏ than Yên-Lập. 3549

HÀ-GIANG

Mười ba người chết cháy. — Trong số báo 1782 ngày 28 Février, bản báo có đăng rằng nghe đâu ở Đồng-vầu cháy to lắm và phải mấy người chết cháy ; vậy nay được tin đích thì cháy ngày hôm 19 Mây, tức là ngày mồng bốn tết, vào hồi 12 giờ 20, có một nhà người Thổ trước cửa nhà quan Bang-tá, không biết vì cớ gì lửa bốc lên nhà rồi cháy lan sang mấy nhà bên cạnh. Nhiều người đến chữa nhưng mà không sao chữa được ; vì hôm ấy nắng to mà lại lưỡng gió mạnh lắm, tàn lửa rơi vào nhà nào thì cháy ngay ; thành ra trong giây phút, trong làng ngoài phố, tứ phía cùng thấy có lửa cả, bao nhiêu đồ đạc cháy hết, không chạy được tí nào. Các nhà gạch cũng bị cháy cả, tính ra có đến 60 nóc nhà, duy chỉ có nhà Cồn.-phân của Nhi-sui và hiệu của quan Bang-tá là không cháy thôi. Trận hỏa tai này thật là ghê gớm, có trong 30 phút đồng hồ mà làng, phố, chợ nhà trường cháy hết. Sự thiệt hại không biết đâu mà kể được. Hiệu Hoa-xiêu Phúc tổn hại đến 3, 4 nghìn ; hiệu của một người mình tên là Lài Yên mất gần vạc, lại Nhơn vài nghìn, vân vân. . .

Phải mất 13 người chết cháy : 30 người bị thương, trong số ấy phải 6 người tàng lắm, phải đem về nhà thương Hà-giang để chữa. Mấy người ấy nhờ có quan docteur trông nom may ra được vô sự cả. Có một người rể ông Bang-tá bỏng-vân đi chữa cháy, chẳng may cháy cả một cân tay, đến 20 mồ rồi mới thôi tạ thế. Một người lính khố đỏ đi chạy đỗ bộ lúa lửa cháy đều chạy không kịp, cũng chết ra gio.

Theo tờ trình của quan bản hạt thì Nhà nước đã cấp cho tiền, nhưng thật tưởng không thấm vào đâu cả. Vậy dám mong rằng các nhà từ-thiện gấp cho ít nhiều để những nhà bị hại có cái mà độ thân được ít lâu. Phúc đức nào bằng !

NAM-ĐỊNH

Trộm như ruơi. — Tối hôm thứ sáu 17 Mars vào khoảng quá 8 giờ, người ta tóm được một đứa lẻn vào một nhà ở phố hàng Thao lấy một cái ô với vài cái áo đang tiền mặt.

Gã đứa ăn trộm đến bóp Định-tân, mới thoạt nom người thì chẳng ai dám ngờ là ăn trộm, vì nó ăn bận sang lắm, cũng giầy tây, áo đoạn hẳn hoi.

Anh ăn trộm này bị bắt chứng một khẩu đồng hồ thì lại thấy tiếng người kêu ầm ỹ ở phố hàng Tơno, té ra lại trộm trèo tường vào một nhà nữa ở phố ấy.

Gớm, không phải tháng cả mặt mà nhiều trộm thế, có lẽ những quân ăn trộm này cũng vừa mới bị những quân «ăn cắp» khác bóc lột ở đâm bài cào, tì-xi, sóc-đĩa nào chăng cho nên mới phải làm liều như thế.

Thuộc địa bội-tinh. — M Nguyễn-văn-Liêm, thư-ký hạng nhì ngạch hỏa-xa mới được thưởng thuộc-địa bội-tinh (médaille coloniale).

LỆ MUA BÁO

Xin nhiều lại để cho người được biết rõ ràng : tiền mua báo thì phải trả trước. Vậy các hiệu-quí-ông nào mua thì gửi tiền cho sở không sở,gửi gửi theo giấy mua thì bản-quán không trả lời. — Mua báo thì ông tờ lĩnh hoặc nhờ một thằng thợ kí đi cho

TOURANE

Phường xiếc Việt-Nam. — Khi phường xiếc mới tới nơi, thì công chúng lấy làm hoan nghênh lắm, ai cũng muốn đi xem đông để tưởng lệ cho người mình trong cái nghề mới mẻ ấy, nhưng đến hôm phường ấy cuốn lều vào Hội-an làm một sự tàn nhẫn, thì công chúng lấy làm tức giận lắm, là hai người trong phường ấy đánh một đứa bé con bọn 10 tuổi vào xem lậu vé đến nỗi chết ngất hồi lâu, bắt tỉnh nhơn sự, như tưởng giết chết một con bò giữ vậy. Mãi đến lúc thiên-hạ ồn ào, quan cảnh sát chạy lại bảo cởi quần áo thằng bé ra mà lay lắc, thấy có cơ ngay nắp thì bọn họ mới hơi quan tâm một chút. Rứa mà họ còn đổ cho bọn nhiều người đi xem lậu vé ; họ xin phép đi kiếm soát lại. Lúc bấy giờ người thì khám về người thì còn đe dọa hễ bắt được ai không giấy cũng đánh chết cho mà coi. Vì việc ấy mà người xứ này sinh lòng ác cảm vô cùng.

Một người đi xem lại cảo

QUẢNG-NGÃI

Một lính khố đỏ. — Ngày 16 tháng giêng ta, nhà-nước tỉ thông sức cho các hạt trong tỉnh nhân-dân ai tình nguyện mộ lính khố đỏ đi Hanoi thì đến tỉnh để nhà-nước lựa. Theo như tờ sức thì nội tỉnh ta chỉ mộ 95 người mà thôi, mà bấy giờ đến tỉnh đông người, chen chân không lọt được độ 4, 5 người cho bõi mệt, mà lựa chỉ lấy đúng số 95 mà thôi ; còn bao nhiêu thải về cả. Lính này quan thầy thuốc chọn rất kỹ, toàn là người trai tráng mạnh bạo độ 18 tuổi sắp lên, 24 tuổi sắp xuống mà thôi. Lúc lựa xong quan Sứ có biểu cho lính biết rằng mỗi người lính phải đăng trong sáu năm lương mỗi người được 12 p một tháng, và chân cấp cho 3 p. mỗi tháng cho vợ con ở nhà. Quan Sứ lại phái một ông quan một đưa cả bọn lính ấy ra Tourane để đáp tàu đi Hanoi.

Dân ta thường hay có thói sợ phân rẽ vợ con, xa xôi, phần mộ tổ-tiên cách trở không coi sóc, nên không mà dám rời quê hương một bước, dẫu có nghèo nàn thế nào cũng cứ bo bo nằm đó chịu khổ mà thôi. Nên chi mọi năm trên bến nhà nước có mộ đi đâu, dẫu nhà-nước đãi một cách trọng hậu thế nào đi nữa cũng

này trốn ngũ nọ, ngỡ khi thiếu số làng xã phải bắt buộc mới đi. Đến lúc đi vợ than con khóc rất thê thảm, tưởng như một lần đi là một lần chết vậy.

Vài năm nay thấy nhiều người đi xa đều về cả, mạnh khỏe tốt tươi lại có tiền bạc, sung sướng vợ con. Ngày qua tháng lại không bao lâu, đi đó về đó, để được ích lợi cho thân, lại còn nở mặt vợ con nữa, lẽ nào người đã biết tình ngỡ nên chuyến nào đua nhau đến tình-nguyện quá đông.

Xứ ta là một xứ đất rộng không được phì nhiêu, kỹ nghệ chưa được phát đạt, nghề sinh-nhai rất là đất-đỏ, mà người nghèo khó không biết nghĩ xét, không biết tìm phương sanh lý, cứ bo bo giữ cái hủ tục, nằm ngủ một xó thì bao giờ cho có của tiền, chẳng là chịu khổ suốt đời lắm ru !

Thơ tiên — Cái mê tín thợ tiên bùa quỉ sứ ta còn rất nhiều hễ gặp lúc gia đạo gian truân, tật bệnh, bao tài, lỗn lợi, vân vân, thì đã đi khoa bói, như đông mỗ thì lập tức dời đi chỗ khác, động nhà cửa thì lo cũng gắp về bùa chư trấn yểm, lấy là các bọng người thường, còn các ô g ceo-thượng văn-học thì cầu tiên để xin thơ mà đoán nghiệm. Cũng vì thơ tiên mà có người phải thẹn với tiên cũng bực cười.

Nhà kia đông đỏ trăm năm, thế-gia tử đệ, xưa nay thường hưởng sang giàu phồn thạnh. không rõ vì sao bấy giờ lại bỗng dưng suy đồi quá đỗi, con cái rượu chè, cờ bạc, đi hoang chết yểu, nợ nần dang dở ; thầy gia-văn suy vi, lại thương, chủ-nhân rất lo rất sợ. Khoa bói đề nơi mà không nuẩn dẫn cả, kẻ nói nay người nói nọ biết đâu mà quyết cho được. Chủ-nhân buồn bực mở thầy đến cầu tiên hỏa may nhờ lượng tiên ông cứ bảo cho mới được.

Ngày nọ là ngày tốt, chủ-nhân dọn dẹp bàn ghế sạch sẽ, mới pháp-sư đến cúng vái rồi ; đến khuya lại pháp-sư thư phù niệm chú. trần liêm mọi nơi rồi mới cầu ; cầu luôn trót vài giờ đồng hồ mà không thấy động tịnh gì cả. Chủ-nhân thành tâm khẩn vái cố nài thỉnh tiên ông giáng lâm dạy bảo. Còn pháp-sư thì bắn tinh liên đối, cầu lại trong vài mươi phút đồng

MỚI XUẤT BẢN :

MAI-NƯƠNG LỆ-CỐT

(MANON LESCAUT)

Soạn-giả : L'ABBÉ PRÉVOST
Dịch-giả : NGUYỄN-VĂN-VĨNH

In bằng chữ mới, giấy tốt, dày 290 trang

Giá bán, mỗi quyển . . . . . 0 $ 50
Tiền cước, mỗi quyển . . . . . 0 . 14

Ngài nào mua, xin gửi thư và măng-đa cho bản-quán

Hội Khai-trí tiến-đức mở cuộc đấu-xảo mỹ-thuật

Hội Khai-trí tiến-đức định mở một cuộc đấu-xảo mỹ-thuật để giúp cho các nghề khéo nước Nam chấn-hưng lên và giữ lấy lề lối đẹp của các tay thợ giỏi đời xưa.

Cuộc đấu-xảo này là đấu-xảo các mỹ-nghệ có thực-dụng, vì Hội Khai-trí tự nghĩ rằng về cái kiểu nhà đẹp, chế cái đồ dùng khéo cũng thuộc về mỹ-thuật như chạm pho tượng hay là vẽ bức tranh vậy. Thế nào gọi là mỹ-thuật ? Mỹ-thuật là chế ra một cái đồ gì phải sáng nghĩ cho thanh-thực, phải điển tả cho khôn khéo, phải định cho rõ ràng đồ ấy dùng để việc gì và chế sao làm sao cho xứng đáng với việc ấy, lại phải kén chọn cái vật liệu gì mà làm cho được thật xứng-đáng. Nói tóm lại thời một cái đồ gì, muốn cho có thể gọi được là đồ mỹ-thuật, phải làm thế nào cho không thêm không bớt được tí gì, nếu thêm hay bớt thì nó giảm mất cái bình-dung ý-tứ đi. Bởi thế nên chỉ trông rằng từ tỉ-điểm nhiều là đẹp đâu, thường có khi làm rậm-nét quá lại mất cả cái vẻ điển-hình mà làm giảm mất tinh-thần đi.

Tuy Hội Khai-trí định mở riêng cuộc đấu-xảo này cho những tay thợ khéo trong nước, nhưng không được dự và những bức họa, những pho tượng không nhận đấu. Nhưng Hội thiết nghĩ rằng đời nào cũng vậy, nước nào cũng vậy, gây nên một nền mỹ-thuật có đặc-sắc phần nhiều là ở công-phu những thợ-thuyền mà ra. Thử trông xa nhìn rộng ra các nước Đông Tây, ma xét xem những đời mỹ-thuật rất thịnh, có phải phần nhiều là gốc ở các nghề thực-dụng trong dân-gian không ? Vậy thời cuộc đấu-xảo này phải lựa lọc lấy những đồ giản-dị để coi, nhưng bình-thức phải có ý-vị thường dùng. Ở Bắc-kỳ ta cũng như ở Đại-pháp và ở các nước, lúc đầu bao giờ cũng phải lựa-lọc như thế. Vậy thời nào là những tay thợ khéo trong nước, nào là các ông cai ông phó các nghề, nên gắng sức mà chấn hưng cho các mỹ-nghệ ở xứ này ! Nên tỏ cho bọn tân-tiến sau này biết rằng ; *nhất nghệ tinh nhất thân vinh*, và ở đời không gì quí bằng làm được cái đồ hay đồ khéo.

Ngày nào mở đấu-xảo và kỳ hạn bao nhiêu, sau này Hội sẽ công-bố, nhưng hiện nay ai muốn đấu-xảo và định đấu-xảo gì, xin cho Hội biết trước, hoặc có hỏi han gì xin cứ viết thư cho Hội.

Hội Khai-trí thông-báo

SÁN-NHIÊN 燦

Tối thứ hai 19 Mars 1923
TRINH-PHỤ
Tối thứ ba 20 Mars 1923
TẤN-LANG TÂN-NƯƠNG

Tối thứ tư 21 Mars và thứ năm 22 Mars bản-hội cho thuê rạp để diễn vở **ĐOẠN-TRÁI-OAN** *là một bi-kịch rất thảm-trạng của ông Nguyễn-văn Tâm (tức M. Tâm) là người đã thạo văn-chương, lại am hiểu các điệu ca nhạc. — Vở ấy ông Tâm đã soạn để diễn khánh-thành* **Quảng-nhã-nhạc-hội** *tại rạp hát Lây tỉnh Haiphong ngày 30 Septembre 1922 mà ông có dịch toàn bộ ra Pháp-văn (Le calice d'amertume) bán tại nhà in Trung-Bắc tân-văn. — Có mấy nhà tới-tử nay quyết đem bi-kịch ấy phổ vào điệu hát chèo, rất thảm tình.*

Hôm sau diễn cả các tay tài-tử đến giúp.

Đang bấy giờ rước thì khai diễn. Giá vé tính cả tiền Xin tiết-quý quá bộ đến chúng kiến cho vở hát rất công phu.

Vì hai hôm ấy không phải bản-hội diễn, vậy xin các hội-viên nên có phiếu hội mang tới eo.

PHÒNG - THĂM - BỆNH

CỦA QUAN
Y khoa Bác-sĩ MAURICE LOUBET
Thương thư độ nguyên Bộ Giáo dục hội-đồng.
Nguyên chuyên về ngoại khoa tại bệnh viện Tunis, Fez, Rabat, Casablanca Port-Saïd tái tiếp Ruk
Ngoại khoa, hộ-sinh, chữa mắt và các thứ bệnh lậu, bệnh giang mai
Giờ khám bệnh : Buổi sáng 7 giờ đến 9 giờ
— chiều 14 — đến 17 —
KHÁM BỆNH : GIÁ 3 đồng một lần
XIN GIẤY LÀM CHỨNG : GIÁ 1 $ 50
Phòng thăm bệnh tại **ĐƯỜNG GIA-LONG, 32,** giây nói số **236**
2018.

祥和裕 YU-WO-TSEONG

Grands magasins de soieries
VENTE EN GROS
48, Rue des Cantonnais, 48
Hanoi (Tonkin)
TÉLÉPHONE N° 266

Có nhiều các quí khách các tỉnh viết thư về hỏi tiếp echantillons và hỏi mua hàng lắm. Vậy bản-hiệu xin trình để các ngài kiểu rằng : hàng bản hiệu chuyên chế các thứ hàng tơ như là : Gấm, vóc, nhiễu, đoạn, thượng hải và các thứ tơ sống, v. v. . . và bán các thứ hàng Bắc kỳ như là : the, suyên, lĩnh, lượt, hàng, quế, v. v. . . và các thứ hàng Saigon như là : Taffetas, lĩnh trơn, cẩm châm, lương, v. v. . . Những hàng mấy bản hiệu bán buôn, sẽ ông bé nào buôn sẽ đề bán lại, hoặc mua nhiều sẽ dùng thì hãy hỏi hiệu bản, chớ không bán lẻ từng áo, từng thước mà không có echantillons nào cả. Quí khách ai có lòng hỏi đến thì xin hãy gửi hàng, bản hiệu gỡ có echantillons khai giá các thứ hàng để gửi bản các ngài có mua để mà giữ thư xem.

Có nhiều hiệu khác mua nhiều của bản-hiệu đem về tại gia giấy hiệu khác nào, làm cho giảm giá trị nhiều của bản hiệu đi. Vậy ngài nào mua nhiều nên nhờ ý xem ở đâu gì có đến mua các bản hiệu đóng, kẻ nhiều chánh hiệu, nên như nói giấy "gói bì ngoài thì không bỏ vào.

Nay mới có nhiều các thứ hàng tân mới sang, đẹp lắm, tốt lắm mà giá tính rất phải chăng : như tất cả các thứ nhiễu tiên nguyên, tơ lụ các màu, các thứ nhiễu tứ quí ngũ hiệu các màu và các thứ hạt sắng gia trang v. vân là các thứ hạt sắng "Đại-Hoa-Tường" các thứ hạt sắng "Đại-Hoàng" vân là bản hiệu có gửi mới. Xin các quí hiệu nên tá sẽ các quí khách quang cố.

Rất cảm ơn
YU-WO-TSEONG

TRANH VẼ

Bán buôn **Bán lẻ**

Bản-hiệu mới về và mới in được nhiều thứ tranh thầy-mac và tranh thuốc theo lối mới, rất đẹp rẻ rất nhã. Lại có nhận vẽ các kiểu như là : kiểu thêu, kiểu đét, kiểu đen, kiểu giấy cườm vân vân.

Lại có nhận bán truyện SONG-PHƯỢNG KỲ DUYÊN của ông Nguyễn-đỗ-Mục nữa.

HOÀN-VÂN
Vẽ tranh, sẽ kiểu và sẽ truyện-thần
73, Phố hàng Bông, Hanoi

Các ông chủ nhà, các ông thầu-khoán và các ông buôn-bán !

Các ông nên xem cả các hạng sơn, chỉ có thứ này là tốt hơn cả, bền hơn cả ; vì thứ sơn STANDARD này là thật sơn tây của những tay *chuyên-môn người Đại-pháp* chế ra.

Nên hỏi giá ở *« Société Française des Couleurs et Peintures Métalliques STANDARD »*, Julien & Fortin, số 8, đường Gia-Long, Hanoi. 2003

山 KHƯƠNG-SƠN 姜

Chủ nhân : PHẠM-ĐÌNH-ĐIỂM
Hanoi *n° 29 Rue de la Soie*, **Tonkin**

Bản hiệu bán tạp hóa, có xưởng dệt ở làng Khương-trung Hà-đông, dệt các thứ màn rộng khổ, các thứ vải, và khăn-mặt v. v.... bán buôn và bán lẻ.

Các quí-khách ở xa có cần dùng nên viết thư về, bản-hiệu sẽ xin hoan-nghênh tức-tế. Có gửi hàng theo lối lĩnh hóa giao-ngân (contre remboursement).

2098

XIN XEM CHO KỸ

Phần nhiều các quí khách xem báo thấy có đăng cáo-bạch của bản-hiệu, đến khi về mua lại mua ở hiệu thuốc khác, sau nhỡ ma làm ra không đỗ được, lại viết thư trách bản-hiệu. Vậy gọi có mấy lời kính trình các quí-khách rõ cho và xin các ngài từ nay đã có lòng chiếu-cố đến bản-hiệu thì xin nhận rõ :

« Nhà Bán-thuốc Ed Montès có đóng-hộ ba chuồng mà ở ngay giữa phố Trảng-tiền, số nhà 54, Hanoi. »

Nay kính,
Ed. MONTÈS.
54 Rue Paul Bert, Hanoi

Do thư viện đang cập nhật nên bị lỗi 1774 trang Khổ 30x40

Téléphone N° 126 — Adr. télégr. : Magasfutur Hanoi

Giá thật rẻ, mỗi chai . . . . . 1$75

XE AUTO FORD BÁN CÓ 800 $

Máy rất tốt — Cả cao-su thay đổi

Có chauffeur thật giỏi xin tình-nguyện làm mỗi tháng 15 $ mà thôi.

Hỏi tại : POUSSE-POUSSE SAIGONNAIS

7, Boulevard Bobillot. — HANOI

3000

興同榮

Kính trình để cố quí-khách biết cho rằng bản-hiệu chúng tôi, vẫn chuyên cần về nghề kim-hoàn này, đã ngoài hai mươi năm nay nghề làm mỗi ngày càng tinh xảo thêm ra, lại nhận sửa-chữa cực kiểu vàng, nhẫn, hoa-tai, khuy-áo, dây đeo cổ, quả-lắc, vân vân, trông rất là thanh-nhã, theo hợp thời-thế cảo qui khách tiện dùng, nhân dịp sắp ngày tết Cả đến nơi, bản-hiệu mới nhận được một cỗ máy cắt thứ mặt kim-cương, chắc chắn, ngọc-thạch, ngọc tỷu, kim sa, kỳ-phách, san-hô, mã-não, và một ngũ sắc vân nữa, để cố cân thử về mới có sang nhiều kiểu vòng, kiểu nhẫn mới ở ra, trông rất là ngoạn mục

Xin mời cảo qui-khách qua bộ lại xem đã mua hay không bản hiệu lấy nào cũng cổ người để thừa tiếp cảo qui-khách, rất là trọng-thể.

LƯƠNG-THONG-HING
Bijoutier
61, Rue de la Soie 61,
(Soiérie) HANOI

2024

TRẢ TIỀN BẰNG CON-NIÊM
(Paiements en timbres postes)

Nhiều ông gửi tiền trả lời quán bằng con-niêm, sự ấy thiệt cho bản-quán lắm. Vậy có lời trình các ngài tra ra những tiền dán chỗ ở, còn thì bản-quán không nhận tiền gì trả bằng con-niêm cả.

Xây vôi Đồng-giao lợi lắm

XIN LẠI
Mme THAM HAI
14, Phố Hàng-Cá (Đồng-xuân)
mà lấy mẫu với về tôi thử thì tự khắc các qui-khách biết rằng vôi Đồng-giao nó gấp đôi mọi thứ vôi khác.

2032

Nhà Bán-đồ « TẤM-TÂM » Hà-nội, ở phố hàng Trống. Chủ-nhật, thứ năm nào cũng có bán từ tám giờ sáng.

KỲ TÊN KHÔNG RÕ

Bản-quán xin các ngài mua báo khi có việc gì viết thư đến bản-quán, thì cho biết cái tờ in ở trên giấy gói bán, hoặc là gói cho bản-quán cái giấy quấn ấy, để cho người làm cổ tìm kiếm. Kẻo các ngài thường hay ký tên vẫn tắt, hoặc chân quê, không ai đọc được, thành ra nhiều khi bản-quán không biết ai mà trả lời.

KÍNH KIỂU MỚI

Thứ Kính này đeo xương mũi, giống kính đẹp, chất kim trong

Gọng vàng . . . 8$00 cả cước.
Gọng bạch kim. . . 2.50 —
Mui là Cam và đen

Bán tại :
TONG-YUEN-TAI
45, Phố Hàng Ngang — HANOI

7044

Hàng mới — Giá cực rẻ!

Bản-hiệu vừa nhận được nhiều thứ satin, faille, cachemire, kim-ngân-đoan, da Mông-tự cùng nhiều thứ vóc nhiều thật tốt mà bán giá cực rẻ để chiêu hàng. Vậy ngài nào muốn dùng thứ gì xin mời lại mua ngay kẻo lời hàng đẹp.

Các thứ laine may complets và pardessus, imperméable soie để may áo đi mưa, có nhiều mùi rất nhã, xin các ngài chiếu-cố cho.

Kính cáo
NAM-THỊNH, Tailleur
SOIERIES NOUVEAUTÉS
6, Rue des Cantonnais, Hanoi

2015

Ở THÀY CON DẠU NAY

thì mới là hạng tốt, mà dùng nó thì thực là bền.

PACHOD Frères & Cie LYON

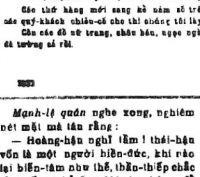
2030

華 PAO-VA 實

號八廿牌門齒兩行內河東

Chúng tôi kính-trình các quý khách biết rằng nay chúng tôi mới có sang 1° Một bọn đồ nga rất tốt như là quả cầu chạm rồng, vàng, điếu hút thuốc lá, đèn, vân vân.

2° Một bọn nhiều kính đủ cả các thứ mặt, một đeo một trắng, mặt vàng, mặt mũi là cây, vân vân. Lại có cả o hữu kính gọng bằng vàng lấy gọng bọc vàng, gọng đồi mồi, vân vân; quá xuân đến ba mà đeo những thứ kính này thì hợp phép vệ sinh lắm lắm.

3° Một bọn đồng-hồ quả quít đeo tay, đồng-hồ bọc cương, đồng-hồ bắc thước, đồng hồ chăm-cám, vân vân.

4° Một bọn chậu sứ, đèn sứ, lọ sứ, bát sứ, bể sứ để thầy-tiên hay là bày cảnh cũng được và tô hình vân vân.

5° Một bọn đồ mỹ-thuật ở Bắc-kinh sang.

Các thứ hàng mới sang kể năm số trên này chúng tôi xin bán ba giá, mong cậy các quý-khách chiếu-cố cho thì chúng tôi lấy làm cảm ơn lắm lắm.

Gần các đồ nữ trang, châu báu, ngọc ngà, vàng thì không kể, chắc các qui khách cũng đã tường cả rồi.

Cẩn-cáo
HIỆU PAO-VA
Phố Hàng Đồ, số nhà 28, Hanoi.

2027

• Thứ thuốc nước đường SIROP NOFAL là thứ thuốc tốt hơn cả •

Vì những bệnh ho sổ mũi dai dẳng đau, đau cuống phổi nặng đến đau, thuốc ấy cũng trị được một cách rất chóng, và trừ tận gốc.

Và, thuốc ấy lại khác các thứ thuốc đường khác, là không có làm đau dạ dày chút nào.

Thuốc mang đến CACHET NOFAL uống mỗi ngày, hai cái mang đến, làm cho phổi thêm mềm mại, thêm khỏe-mạnh để đủ sức mà chống lại được bệnh ho, bệnh đau cuống phổi, bệnh hư phổi

Hiệu Bào-chế E. CHASSAGNE

59, phố Paul Bert, trước cửa hiệu Gó-đa và hồ Hoan-kiếm trông sang

88 88

TỤC TÁI-SINH-DUYÊN

(Bộ này cũng tiếp theo về-tích Mạnh-lệ-quân, của Hương-diệp phu-nhân là một nhà nữ-sĩ thuở xưa soạn ra. Soạn theo lối dân-tự, nay xin dịch thành văn xuôi để hiến các độc-giả.)

NGUYỄN-ĐỖ-MỤC dịch thuật

Phi-giao hoàng-hậu gọi các cung-nữ mà bảo rằng :

— Các con mau mau chải đầu thay áo cho quốc-thái.

Nói xong, hai tay đỡ *Mạnh-lệ-quân* ngồi lên trên ghế. Hai tên cung-nữ chải đầu thay áo, Dung-nhan đẫu vẫn kém trước, nhưng thế-cách cũng vẫn nhẹ-đạm như xưa. *Phi-giao* hoàng-hậu truyền pha trà, rồi đứng dậy hai tay nâng chén trà mời *Mạnh-lệ quân* uống.

Mạnh-lệ-quân ăn nước mắt mà hỏi rằng :

— Thân thiếp trộm nghe thánh-thượng bị mục-tật, chẳng biết bây giờ đã thuyên-giảm bay chưa ? trong lòng thân-thiếp rất lấy làm lo-phiền. Thái-hậu ở nam-nội bây giờ thế nào ? Thượng-hoàng từ khi bỏ đi, có tin-tức gì không ?

Mạnh-lệ quân nói xong, lại nấc nỏ khóc. *Phi-giao* hoàng-hậu nói mật làm ra về ân-cần lại đăng chén sâm-thang mà rằng :

— Thân-mẫu ơi ! Xin thân-mẫu hãy uống chén sâm-thang này, khiến cho tinh thần được trấn định, rồi con sẽ đem sự tình đầu đuôi giải tỏ để thân-mẫu nghe.

Nói xong, liền thuật rõ đầu đuôi mọi lẽ cho *Mạnh-lệ-quân* nghe, câu nào nói cũng như thực cả. *Phi giao* hoàng-hậu lại nói :

— Thân mẫu ơi ! Con đây há chịu để cho ai đè-nén ! *Hàng-hậu* vốn tính ranh đến như thế. Nó đã hiểu biết hết tâm-địa ta, cho nên nó đón trước rào sau, khiến cho ta không há miệng ra được. Xưa nay ta vẫn có tài hùng-biện, ai ngờ ngày nay nó cũng chẳng thua kém chút nào. Bây giờ ta ở đất xa-trí làm sao, chẳng lẽ lặm-lội tới đây mà không bỏ lích được việc chi vậy.

Trong khi uống rượu. *Mạnh-lệ-quân* chưa tiện nói vội, chỉ nói qua-loa về việc gia-đình. Khi uống rượu xong, hai mẹ con cùng ngồi, *Phi-giao* hoàng-hậu lại kể-lể đến việc nước, rồi nói :

— Con đã nhờ *Mạnh-gia-linh* cầu-phụ đi tìm thượng-hoàng, chưa biết bao giờ cho được thượng-hoàng về đây. Thân-mẫu ơi ! Cái địa vị con ngày nay không thể nhường cho người khác được, muốn cho con trả lại quyền-chính, tất phải đợi khi thượng-hoàng về. Ngày mai thân-mẫu có vào nam-nội triều-kiến thái-hậu, nhờ thân-mẫu kêu van hộ. Hễ thái-hậu quả không biến-tâm thì con và thánh-thượng mới dám vào triều kiến. Con có lòng nào muốn giết vợ chồng *Hàng-vương*, ấu là đợi khi thượng-hoàng về đây rồi sẽ ăn-xá. Tờ khi con cầm quyền chính thì ngoài triều-đình trong cung-khuyết, pháp-luật đều được sâm-nghiêm. Con vốn có tính điềm-đạm từ xưa, không biết có sao ông trời lại để con vào cái địa-vị này. Những lời anh *Triệu-cán* con nói khi trước, ai ngờ ngày nay sự đã quả-nhiên. Thân-mẫu ơi ! nếu thượng-hoàng không về thì chẳng lẽ cứ ngồi mà nhìn giang-sơn này vào tay người khác ! Thân-mẫu ơi ! cái kiến-thức hẹp-hòi của con như thế, dẫu rằng đã mòn sông cạn, lòng này cũng quyết chẳng đổi-dời.

Nói xong, hai hàng nước mắt chảy xuống dòng-dòng rồi lại phân-nàn mà rằng :

— Thân-mẫu ơi ! nghìn thu về sau, con cũng khó tránh khỏi là một người tội-ác vậy.

Mạnh-lệ quân nghe xong, nghiêm nét mặt mà răn rằng :

— Hoàng-hậu nghĩ lầm ! thái-hậu vốn là một người hiền-đức, khi nào lại biến-tâm như thế, thảo-thiếp chắc rằng tất có kẻ đem lời sàm-báng, để làm cho cốt-nhục ly-gián, mà gieo lại những kẻ trung-lương. Hoàng-hậu quá tin bọn quyền-gian : *Đỗ-man hưng-phục* và *Mã-thuận* kia để cho chúng ỷ thế làm càn, thành ra mang tiếng bất-hiếu bất nghĩa. Việc hoàng-hậu tiến cung thuở trước, chẳng qua cũng bởi tự ý trời, chứ khi bấy giờ Tương-vương đã cố sức chối-từ mà thái-hậu cũng đã biết trước rằng sẽ có ngày nay vậy. Hoàng-hậu là một người có học thức, chớ nên cậy tài mà để mang tiếng với đời. Một mai thong dọn tôn-thất sinh lòng biến-loạn thì bấy giờ hoàng-hậu dẫu hối, thiết tưởng cũng không kịp. Xưa nay các bà hoàng-hậu thay cầm quyền-chính là vì thiên-tử băng-hà, ấu chỉ nối ngôi, chứ như thánh-thượng ngày nay, đang độ tráng-niên, hoàng-hậu chỉ nên ở trong cung mà giúp đỡ nội-chính mới phải, có sao lại chuyên giữ quyền-chính, coi thánh-thượng như một người phế-nhân. Nếu bảo rằng thái-hậu biến-tâm thì chẳng lẽ lại hộ con mình mà lấp con người khác. Hoàng-hậu há phải là kẻ tham cầu phú-quí. Vả đường đường một ngôi hoàng-hậu thì sự phú-quí cũng đã cùng cực lắm thay, cau chi cứ chuyên giữ ngôi trời, để mang tiếng với thiên-hạ hậu-thế. Thân-thiếp cùng hoàng-hậu là tình trong gốt nhục, vậy mới dám cứ thẳng lâu bày. Nếu hoàng-hậu chịu nghe lời thân thiếp, tức là một cái phúc to cho nhà *Hoàng-phủ* đó.

Phi-giao hoàng-hậu nghe lời tấu, bỗng biến nét mặt, trước còn cúi đầu không nói. hồi lâu hai má đỏ bừng, rồi cười gượng mấy tiếng mà rằng :

— Đáng tiếc ! Con lấy làm đáng tiếc ! Tiếc rằng mấy lời vàng-ngọc lẽ con không được nghe từ mấy năm trước đây. Bây giờ đã trót gây ra bao nhiêu cuộc chông-gai, dẫu muốn thôi cũng không thể thôi được. Thế thì *Di-nữ* (1) hay là *Lưu-phương* (2), cũng cùng một lẽ chết, chi bằng con hãy thừa thế mà làm cho thiện-hạ biết tay. Thân-mẫu ơi ! thân-mẫu bảo con không rộ-lượng, nếu con không rộng lượng thì cớ sao vẫn rồi con còn tuyển thêm cung-nữ mấy nghìn ?...

(Còn nữa)

(1) *Di-nữ* nghĩa là đã tiếng xấu mà *Lưu-phương* nghĩa là để tiếng thơm về muôn đời.

Certifié l'insertion — Imprimerie du Trung bắc Tân Văn

Le Gérant : NGUYỄN-VĂN-LUẬN